

İçindekiler

2 Onlar Uyurken!.. Dışarıda Neler Oluyor Neler!..

6 Paketleri Sahiplerine Teslim Eder misin?

8 Fırıncı Gece Çalışıyor!

10 Gece... Gündüz... Gece... Gündüz...

12 Ressam Bir Şey Unutmuş!

13 Uyku Zamanııııı!

15 Bu Parlayan Gözler Kimlere Ait?

16 Baykuşları Tanıyalım

18 Baykuş, Tilki, Kurbağa... Siz Niye Uyumadınız Hâlâ?

22 Elektrikler Kesildi! Kırçıl Nasıl Kitap Okuyacak?

24 Çok Merak Ediyorum

26 Haydi Mutfığa

28 Çakçak Keşfediyor

30 Küçük Eller İşbaşında

32 Kırçıl'ın Seçtikleri

15

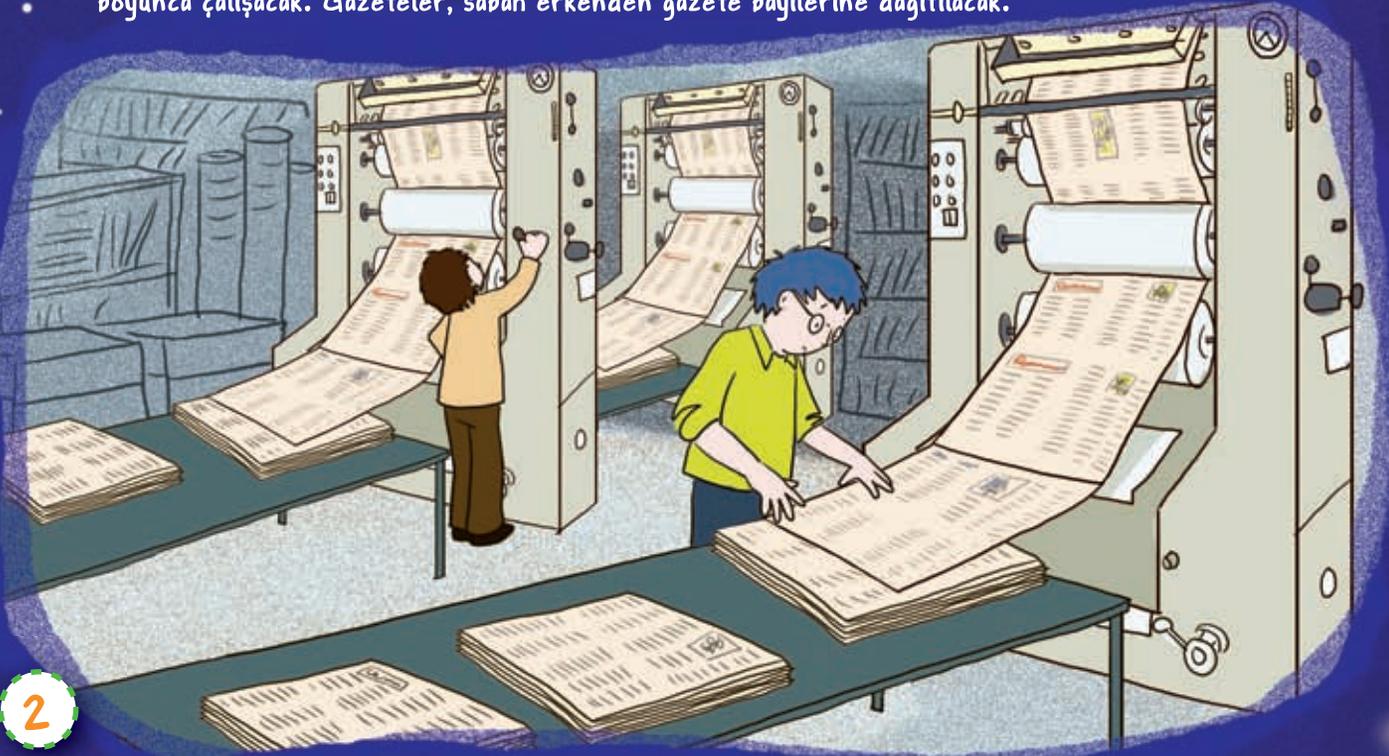

Onlar Uyurken!.. Dışarıda Neler

Çekirdek ve Karamel yorucu bir gün geçirdiler. Akşam yemeğinden sonra yataklarına yatıp hemen uyudular. Peki, ya diğer insanlar? Herkes uyuyor mu? Bakın, Çekirdek ve Karamel yataklarında mışıl mışıl uyurken dışarıda neler oluyor...

Burası bir gazete matbaası... Matbaa çalışanları, gazeteleri sabaha yetiştirebilmek için gece boyunca çalışacak. Gazeteler, sabah erkenden gazete bayilerine dağıtılacak.

Oluyor Neler!..

İşte bir çöp kamyonu.
Çöpçüler işe yeni başlamış.
Ama, dolaşmaları gereken
daha çok sokak var!

Fırıncı, ekmeğe yapmaya başlamış bile. Fırından çıkan ekmeğe, kasalara konulup bakkallara, marketlere dağıtılacak. Çekirdek ve Karamel de kahvaltıda taze ekmeğe yiyebilecekler!

Müzenin güvenlik görevlisi, binanın her yerini kameralar yardımıyla izliyor. Müzedeki değerli eserleri korumak için bütün gece uyumadan bu işi yapıyor.

Hiç gece yolculuğu yaptın mı?
Otobüs şoförleri, yalnızca gündüz
değil, gece de otobüs kullanır.

İşte bir "kargo uçağı"! Bu uçak,
insanların birbirlerine gönderdikleri
paketleri yani "kargo"ları taşıyor.
Bu işin hızla yapılması için insanlar
gece gündüz çalışıyor. Biliyor
musun? Bu uçakta teyzesinin,
Çekirdek'e gönderdiği bir armağan
paketi de var.

Paketleri Sahiplerine Teslim Eder misin?

Kargo uçağı havaalanına inmiş. Uçaktan indirilen paketleri sahiplerine ulaştırmaya ne dersin? Her paketin üzerinde sahibinin fotoğrafı var. Bu fotoğraflara bakarak paketlerin sahibini kolayca bulabilirsin.

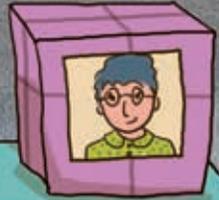

Baykuş,

fare ve kedi...

Bu hayvanlar gündüzleri genelde uyur.
Geceleriye kıvrınlarını doyurmak için
harekete geçerler.

Bu resimde, bu hayvanlardan kaç tane
görüyorsun? Bulduğun rakamı, her hayvanın
resminin yanındaki çerçevenin içine yaz.

Ayşenur Us
Çizim: Tülay Sezgin Seidel

Fırıncı Gece Çalışıyor!

Sabahları yediğin tazecik ekmekler nereden geliyor? Elbette ekmeğin fırından! Fırıncı biz uyunca çalışıyor.

Fırıncı, önce ekmeğin hamurunu yoğurur. Bu hamurun içinde su, tuz, un ve maya bulunur. Ama hamura farklı malzemeler de katılabilir. Örneğin, kepekli un, çavdar, ceviz ya da ayçekirdeği!

Fırıncı, hamura şekil verir.

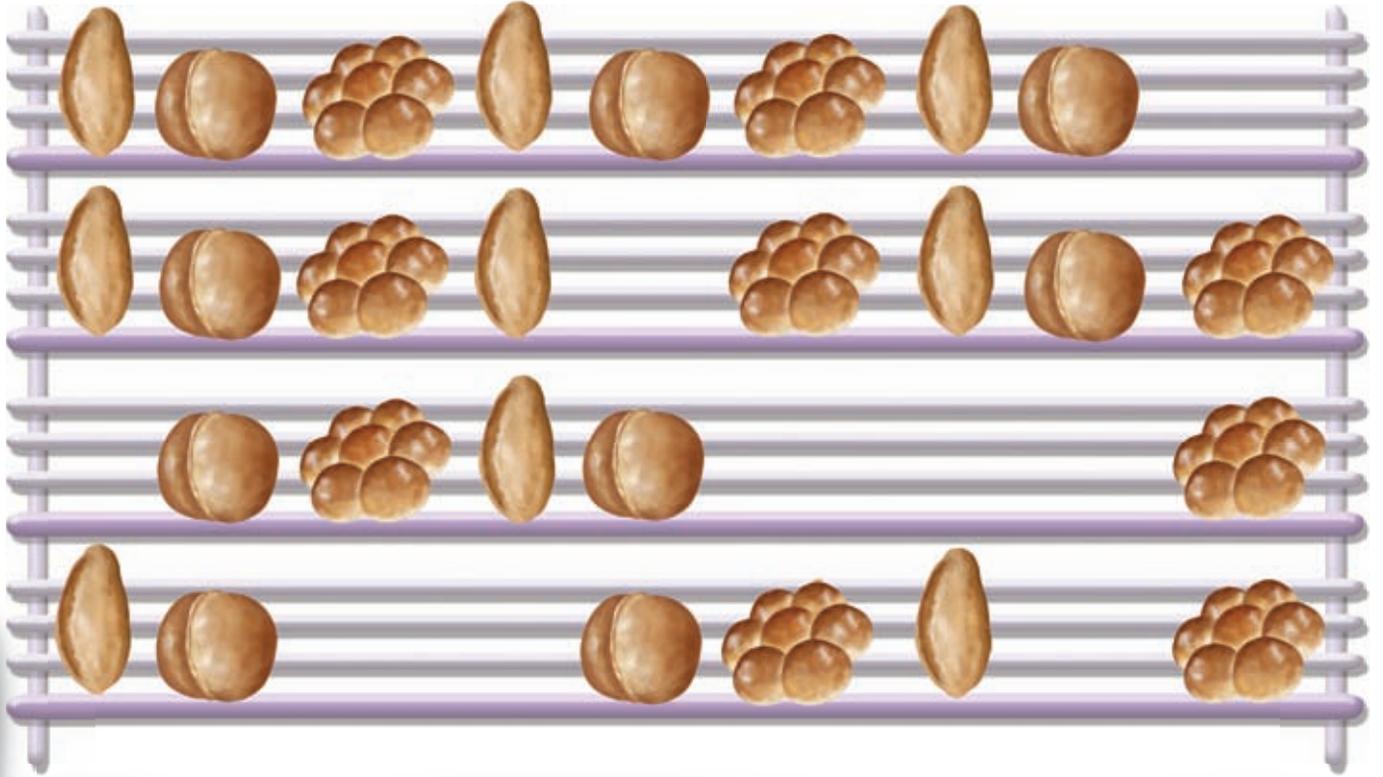

Şekil verilen ekmekleri özel bir kürekle fırına koyar.

Bir süre sonra ekmekler pişer.
Fırıncı, yine kürekle ekmekleri
fırından çıkarır.

Pişen ekmeklerin bir kısmı fırında satılır. Bir kısmı da bakkallara ve marketlere dağıtılır.

Ekmekler, fırındaki raflara belli bir sıraya göre dizilmiş. Ama arada bazı yerler boş kalmış. Boş yerlere konulması gereken ekmekleri çıkartmaların arasında bulabilirsin. Peeki, bu ekmekleri yerine koymak ister misin?

Gece... Gündüz... Gece... Gündüz...

Gece olunca çevremizde pek çok değişiklik olur. Hava kararır, yıldızlar ve gezegenler görünmeye başlar. İnsanlar da evlerine gider. Peki, başka ne gibi değişiklikler olur? Bu iki resmi dikkatle incele ve gördüğün farklılıkları anlat.

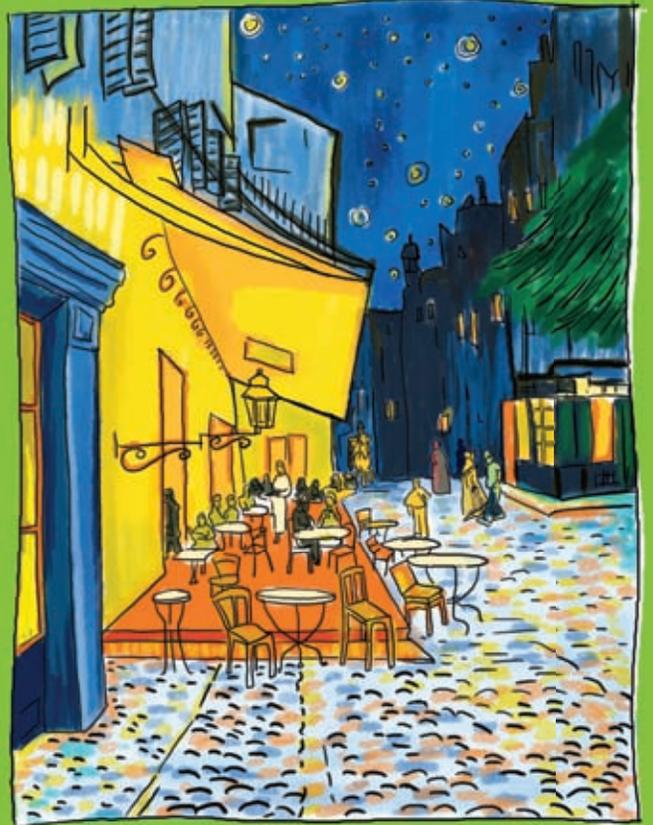

Meltem Yenal Coşkun
Çizim: Pınar Büyükgöral

Ressam Bir Şey Unutmuş!

Bu tablonun adı
"Teras Kafe"!
Dünyanın en bilinen
tablolarından biri!
Onu, ünlü Hollandalı
ressam
Vincent Willem van
Gogh yapmış.

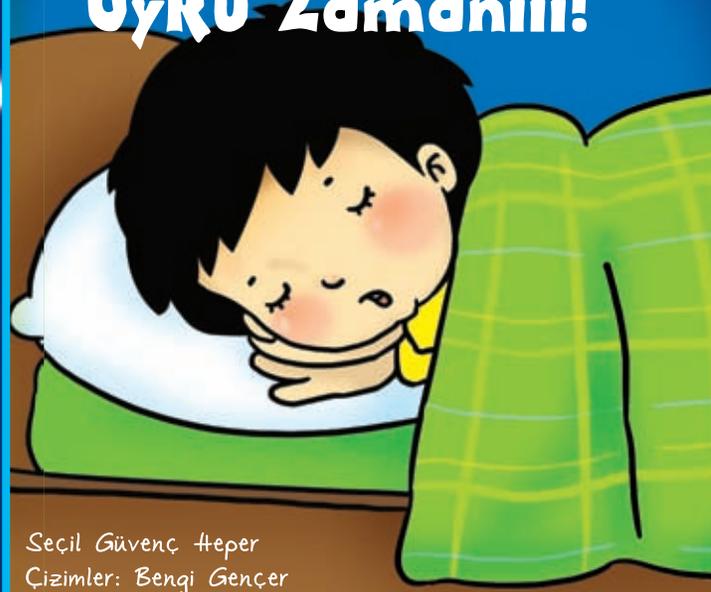

Bir ressam da, bu tablonun benzerlerini yapmış. Ancak, birinde bir şeyi unutmuş.
Ressamın neyi unuttuğunu bulabilir misin?

Bu sayfadan küçük bir kitap yapabilirsin. Sayfayı kırmızı noktalı yerlerden kes. Böylece, üç ayrı parça elde edeceksin. Bu parçaları, mavi çizgilerden ikiye katla. Parçaları, sayfa numaraları birbirini izleyecek biçimde iç içe koy ve ortasından zimbala. Kitabın hazır!

Uyku Zamanı!

Seçil Güvenç Heper
Çizimler: Bengi Gençer

Belki de, annen "Yavru Köpek"i okumayı bitirmeden uykuya dalacaksın bile!

9

Banyodan çıktıktan sonra pijamalarını giyebilirsin.

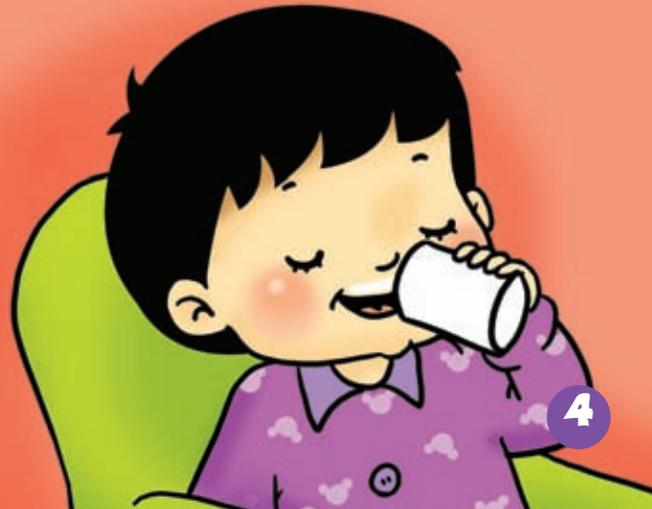
2

Bu akşam annen sana hangi kitabı okusun?

7

Peki, bir bardak süt içmeye ne dersin?

4

İyi bir gece uykusu, sağlıklı büyümek için çok önemli! Güzel bir banyo yapmak, rahat uyumayı sağlar.

1

İyi uykulaaaar!

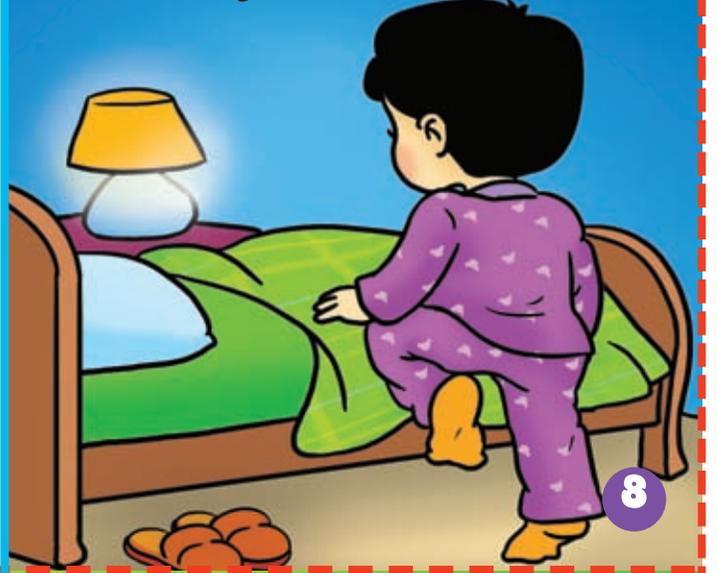
10

Saçlarını kuruturken, onlara şekil de verebilirsin.

3

Gece lambasının ışığı kitap okumak için yeterli olabilir.

8

Sıra dişlerini fırçalamaya geldi!

5

Babaya kocaman bir öpücük!

6

Bu Parlayan Gözler Kimlere Ait?

Gece oldu. Bahçe çok karanlık! Bu bahçede dört hayvan var. Acaba bu hayvanlar hangileri? Onları karaltılarından ve parlayan gözlerinden tanıyabilirsin. Haydi, önce onların hangi hayvanlar olduğunu tahmin etmeye çalış. Şimdi de onların resimlerini çıkartmaların arasından bul ve karaltılarının üzerine yapıştır.

Baykuşları Tanıyalım

Balkuřların
gözleri, geceleri
çok iyi görür.
Kulakları da
iyi işittir.

Birçok balkuř,
gündüzleri yuvasında
durur. Geceleri dolaşır ve
avlanır. Uçarken kanatları
neredeysse hiř
ses çıkarmaz!

Bazı balkuřlar,
ağaçlara ve kayalara yuva
yapar. Bazılarıysa, evlerin
duvarlarındaki ve
çatılarındaki oyuklara...

Balkuř yavruları,
yumurtadan çıkar.
Balkuşların yumurtaları
beyaz renkli ve
yusuvarlaktır!

Kurt, Tilki, Kurbağa...

Bazı kurbağaların derileri sıcak havada kurur. Bu da kurbağalara zarar verir. Bu nedenle kurbağalar gündüz gölgede saklanır. Geceleri de avlanırlar.

Fotograf: Visual Photos

Çölde gündüz hava çok sıcaktır. Bu nedenle çöl tilkileri gece avlanır.

Siz Niye Uyumadınız Hâlâ?

Birçok hayvan gündüz uyur, dinlenir. Geceyse uymaz, dolaşır.

Fotoğraf: Visual Photos

Kurtlar da
gece uymaz,
arkadaşlarıyla
birlikte dolaşır
ve avlanır.

Fotoğraf: Visual Photos

Fotoğraf: Visual Photos

Bil Bakalım Ben Kimim?

Yandaki sayfada gece uyunmayıp dolaşan bazı hayvanlarla ilgili bilmeceler var. Bu bilmecelerin yanıtını bulabilir misin? Fotoğraflar sana ipucu verecek.

Bir dala tutunup baş
aşağı uyurum.
Senin duymadığın
sesleri bile duyabilirim.
Meyvelerle beslenirim.
Tanıyabildin mi beni?

Kocaman
gözlerimle her şeyi
görürüm.
Kulaklarımı göremezsin
ama, çimenlerin arasında
dolaşan farelerin sesini bile
duyarım.
Bil bakalım
ben kimim?

Ben bir böceğim
Yaz gecelerinde ortaya
çıkırım.
Çevreme ışık saçırım.
Bilir misin nedir benim
adım?

Tüylerim siyah
beyazdır benim.
Uzun kuyruğumla dikkat
çekerim.
Bana yaklaştığı da
kötü koku çıkarıp
uzaklaştırırım.
Benim kim olduğumu
söyleyebilir misin?

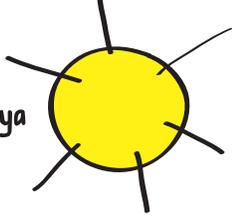
Elektrikler Kesildi!

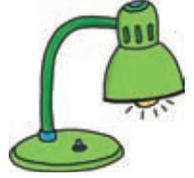
Nasıl Kitap Okuyacak?

bir pazar günü, evinde çok sevdiği bir kitabı okuyordu. Kitabı okumaya

doğduğunda başlamıştı. Hava karardığında kitabı henüz bitmemişti. Bir

açtı ve okumaya devam etti. Tam kitabın en heyecanlı yerine geldiğinde elektrikler

kesildi.

bir süre elektriklerin gelmesini bekledi. Sonunda mutfağa gidip

bir

aldı. Mumu yaktı ve kitabını açtı. Biraz okuduktan sonra gözleri çok yoruldu.

ışığı, kitap okumak için yeterli değildi. Odayı başka nasıl aydınlayabileceğini düşündü.

Aklına

geldi. Evin kilerine gitti. Bu sırada

elindeydi.

kilerde

olmalıydı. Ama

ışığında kileri tümüyle göremiyordu. Hemen ikinci bir

daha yaktı.

Ne yazık ki ışık hâlâ yetersizdi. Tam üçüncü mumu yakmıştı ki, yerde duran gaz lambasını

gördü. O da ne? Gaz lambasının içinde gaz yoktu. Bu durumda

işe yaramazdı.

Tam ümidini kesmek üzereyken duvarda asılı bir

gözüne çarptı.

'Elbette...' dedi. 'Nasıl düşünemedim?' Mumları söndürdü. Bir elinde

diğer

elinde kitap, tekrar okumaya başladı. Birkaç sayfa sonra, bir elinde

tutarak kitap

okumanın da çok zor olduğunu anladı. Kırçıl o kadar yorulmuştu ki, sonunda uyuyakaldı.

Sabah uyandığında odasındaki

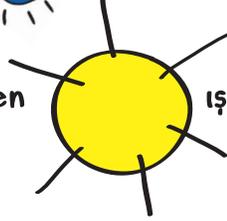

da

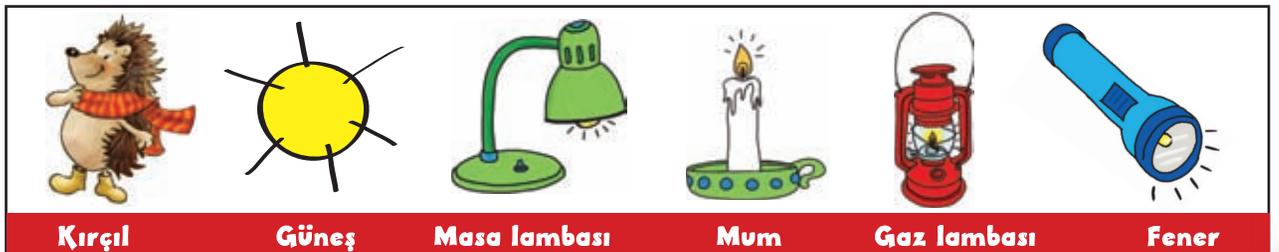
de hâlâ yanıyordu.

İkisini de söndürdü. Sonra da perdeleri açıp odaya gelen

ışığıyla kitabını

okumaya devam etti.

Kırçıl

Güneş

Masa lambası

Mum

Gaz lambası

Fener

Çok merak
ediyorum

Güneş Nasıl Doğuyor?

Ayşe Gökçe Özkan / 5,5 Yaş / Zonguldak

Hava Neden ve Nasıl Kararıyor?

Elvira Ceren Dönmez / 6 Yaş / İzmir

Ceren'in evi

Gökçe'nin evi

Güneş doğunca hava aydınlanır, güneş batınca hava kararır. Bunun nasıl olduğunu bir deney yaparak öğrenebiliriz. Deneyi yapmak için bir top, bir el feneri ve dergimizle birlikte verdiğimiz iki ev çıkartması gerekiyor. Top Dünyamız, el feneriyse Güneşimiz olsun. Önce, topun üzerinde bir yere "Ceren'in evi" çıkartmasını yapıştır. Sonra, topu biraz çevir. Topun üzerine "Ceren'in evi" çıkartmasının tam arkasına gelecek şekilde, "Gökçe'nin evi" çıkartmasını da yapıştır. Topu bir yere koy. Şimdi karanlık bir odada el fenerini Ceren'in evine doğru tut. Ceren'in evinin bulunduğu yerin aydınlandığını ve "gündüz" gibi olduğunu göreceksin. Peki, tam bu sırada Gökçe'nin evi aydınlıkta mı, karanlıkta mı? Elbette karanlıkta! Tıpkı "gece" gibi! Çünkü Gökçe'nin evini fener aydınlatmıyor.

Peki, Gökçe'nin evi nasıl aydınlanacak? Bir büyüğün yerde duran topu yavaşça döndürmeye başlasın. Sen de feneri topa doğru tutmaya devam et. Top kendi çevresinde biraz döndükten sonra Gökçe'nin evi aydınlanacak. Yani "güneş doğmuş" gibi olacak. Ceren'in evi de karanlıkta kalacak. Yani "güneş batmış" gibi olacak. Topu kendi çevresinde döndürdükçe aydınlık ve karanlık olan yerler sürekli değişecek.

Meyvelerden Baykuş Yapalım

Malzemeler

- 1 iri armut
- 1 elma
- 1 mandalina
- 1 erik
- 2-3 yemek kaşığı bal
- 1/2 limon suyu
- Kürdan

Bu sayfadaki
etkinlik mutlaka
yetişkinlerle
birlikte yapılmalıdır.

Meyveleri iyice yıkayın. Daha sonra armudun içini oyun. Armudun içinden çıkan parçaları bir kâseye aktarın. Diğer meyveleri de küp küp doğrayın. Çocuklarınız da meyveleri plastik bir bıçakla doğrayabilir. Doğradığınız meyvelerin kararmaması için üzerlerine biraz limon suyu dökün. Balı da ekleyip hepsini iyice karıştırın. Kâse biçimi verdiğiniz armudun içine bu karışımı doldurun. Karışımın içine başka mevsim meyvelerinden de katabilirsiniz.

Sıra süslemelere geldi! Biz, portakal kabuklarından baykuşun kanat ve ayaklarını yaptık. Bunları armudun üzerine tutturmak için kürdan kullandık. Daire biçiminde kestiğimiz armut ve erik parçalarından da baykuşun gözlerini yaptık. Bunları armudun üzerine birkaç damla balla yapıştırdık. Artık meyve salatanızı kâsesiyle birlikte yiyebilirsiniz! Yemeye başlamadan önce kürdanla tutturduğunuz parçaları çıkarmayı unutmayın.

Işık Ne Renk?

Işık ne renk biliyor musun? Beyaz! Üstelik, ışığın üç temel rengini karıştırdığında da beyaz renk ortaya çıkar. Peki, bu üç temel renk hangileri? **Kırmızı, mavi ve yeşil!**

Çakçak keşfediyor

Çakçak, kırmızı, mavi ve yeşil ışık veren fenerlerim olsun istiyorum.

Üç fener, bir de söylediğin renklerde şeffaf kap kâğıtları bul. Ben de sana kırmızı, mavi ve yeşil ışık veren fenerler yapmanın yolunu göstereyim.

Haydi, Sen de Dene!

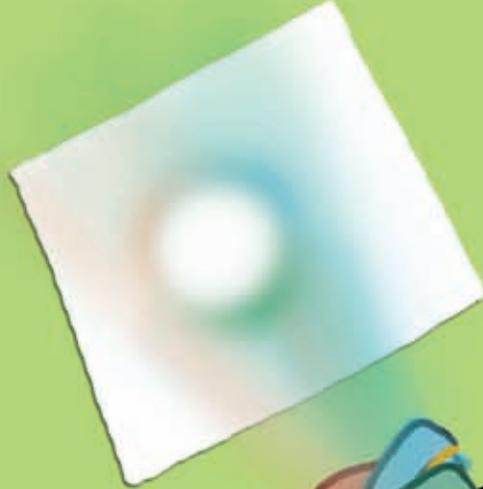
1. Kırmızı, mavi ve yeşil renkli kap kâğıtlarından birer kare kes. Bunları, resimdeki gibi, paket lastiği yardımıyla fenerlere tak.

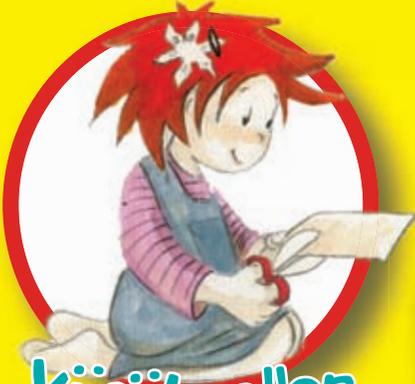
2. Fenerleri sırayla yak. Işıkları ne renk? Kırmızı, mavi ve yeşil ışık veren fenerlerin oldu değil mi?

3. Şimdi de fenerlerin hepsinin ışıklarını beyaz karton üzerinde aynı yere tut! Bu üç ışık karışınca hangi renk oluştu? Beyaz, değil mi?

Şunu da dene!
Kırmızı ve yeşil,
kırmızı ve mavi, yeşil
ve mavi ışıkları
karıştır.
Hangi renkler
oluşturdu?

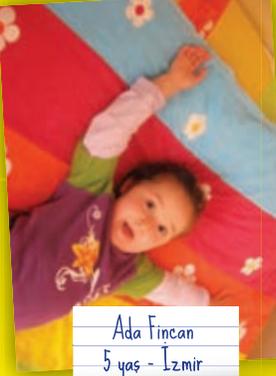

Küçük eller İşbaşında

Kasım sayımızda, pijamalı fotoğraflarınızı istemiştik. Sizden 400'e yakın fotoğraf gelmesi bizi çok mutlu etti. Ne yazık ki tümüne bu sayfalarda yer veremiyoruz. Biz de Ağustos 2008'den beri yaptığımız gibi, bu fotoğrafları web sayfamızda yayımlıyoruz. Web sayfamızın adresi:
<http://www.tubitak.gov.tr/merakliminik>

Zin (3), Arda (5)
Diyarbakır

Ada Fincan
5 yaş - İzmir

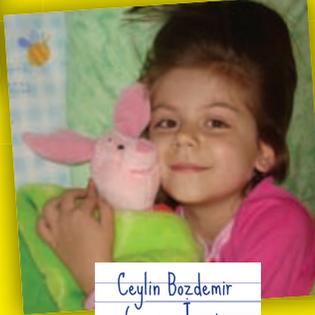
Garhan Acar
3 yaş - Tekirdağ

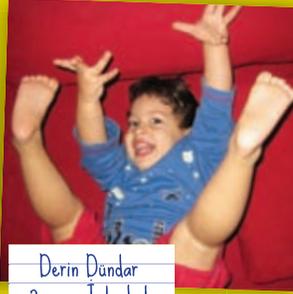
Duğrahan Aktas
5,5 yaş - Balıkesir

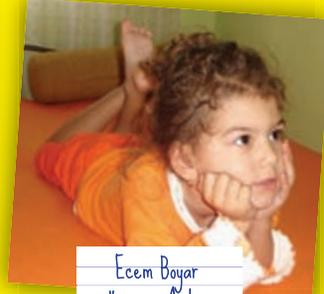
Efe Akbaba
3,5 yaş - Ankara

Ceylin Bozdemir
6 yaş - İzmir

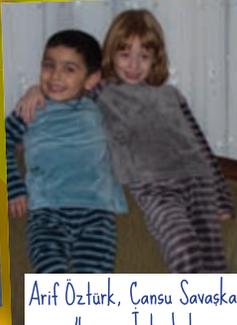
Derin Dündar
3 yaş - İstanbul

Eceem Boyar
4 yaş - Aydın

Naz Yücel
3,5 yaş - Ankara

Arif Öztürk, Cansu Savaskan
4 yaş - İstanbul

Hüma Yetimoglu
5,5 yaş - Trabzon

Secil Yıldız
4,5 yaş - Van

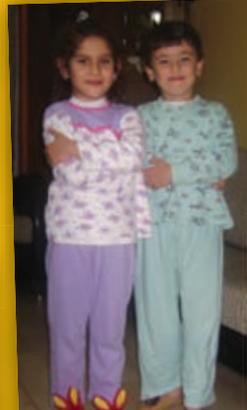
Sinan Atalay
2,5 yaş - Samsun

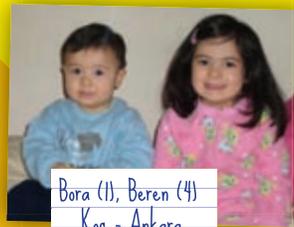
Tolga Tutar
5 yaş - Aydın

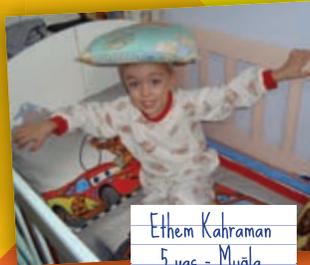
Alper Ucar
6 yaş - Kocaeli

Bezza Enli (6),
Berkay Memis (8) - Bilecik

Bora (1), Beren (4)
Koc - Ankara

Ethem Kahraman
5 yaş - Muğla

Mert Aydın
6 yaş - İstanbul

Selim Yıldırım
3 yaş - Kutahya

Yağmur (4), Duru (1,5)
Sarıyer - İstanbul

Mart 2009 sayımız için atık malzemeler ve oyun hamuruyla bir heykel yapmanızı istiyoruz. Bu heykel denizde, gölde ya da akarsuda yaşayan bir canlıya ait olmalı. Heykelinizle birlikte çektiğiniz bir fotoğrafı 15 Subat'a kadar bize gönderin. Adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve oturduğunuz ili yazmayı unutmayın. Adresler aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221
06100 Kavaklıdere / ANKARA
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Ata Sezgin
4 yas - Ankara

Aybuke Nacak
5,5 yas - Isparta

Arda Ay
5 yas - Denizli

Utku Gur
5 yas - Mugla

Bilge Hlak
5 yas - Denizli

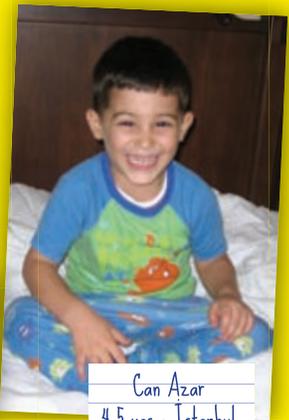
Defne Bozdog
6 yas - Izmir

Duru Bedir
4 yas - Bursa

Ekin Pak
2,5 yas - Adana

Can Azar
4,5 yas - Istanbul

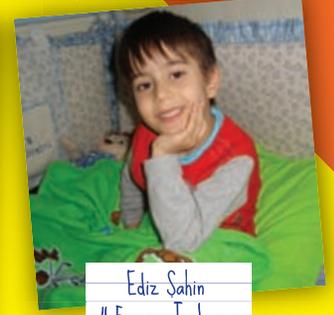
Damla Uzum
4,5 yas - Bursa

Deniz Celik
4,5 yas - Ankara

Eda Yertiyurt
6 yas - Sivas

Ediz Sahin
4,5 yas - Trabzon

Duru Yesilyurt
4,5 yas - Samsun

Gozde Selvi
7 yas - Canakkale

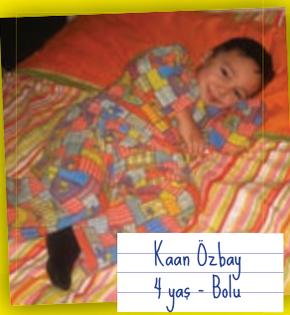
Naz Unver
3 yas - Eskisehir

Guney Boztepe
3 yas - Tekirdag

Fikret Celkan
6 yas - Konya

Kaan Ozbay
4 yas - Bolu

Irmak Sunbul
6 yas - Iskenderun

Nil Cansu
6,5 yas - Ankara

Kırçığın
Seçtikleri

Gözlem

Baykuşları Göremesek de Seslerini Duyabiliriz

Ülkemizde, ishakkuşu, kulaklı orman baykuşu, kır baykuşu, peçeli baykuş, alaca baykuş, puhu ve kukumav gibi çok çeşitli baykuş türü yaşar. Baykuşlar, gececi kuşlardır. Bu nedenle onları görmek kolay değil. Ancak onları göremesek de, çoğu kez seslerini duyabiliriz! Ormanlık ya da kırlık bir yere gittiğinizde, çocuklarla birlikte baykuş seslerini duymaya çalışabilirsiniz.

Örneğin, puhu, sık ormanlarda, kayalık vadilerde ve kentlerde yaşar. Puhunun ötüşü çok uzaklardan bile duyulabilir: "u-hu". Puhu, "kvek, kvek" sesi de çıkarır.

Ülkemizde en sık ve yaygın olarak görülen baykuş türüyse kukumavidir. Kukumav, öteki birçok baykuş türünün aksine gündüz saatlerinde de hareketlidir. Sesi de daha çok gündüzleri duyulur.

Puhu

Kukumav

Kukumavin sesi kısa ve tizdir: "kik, kik". Rahatsız edildiğinde miyavlamaya benzer bir ses çıkarır: "kiyu" ya da "meyu". Bazen de gittikçe incelen bir "gvuu-hu" sesiyle öter. Kukumavlar, gündüzleri bazen kısa uçuşlar yaparlar. Genellikle taş ve toprak yığınlarına, direklere ve çitlere tünelerler. Her türlü açık arazide yaşar ve küçük yerleşim yerlerinde sıkça görünürler.

Bu bilgilere dayanarak baykuş gözlemi yapmasanız bile, çocuklarla birlikte puhu ve kukumav sesleri çıkarmaya ve baykuşların hareketlerini düşleyip onlar gibi hareket etmeye çalışarak oyun oynayabilirsiniz!

Kaynak: Boyla, K. A. (Çev.) "Türkiye ve Avrupa'nın Kuşları", (Heinzel, H., Fitter, R., Parslow, J.), Doğal Hayatı Koruma Derneği.

Fotoğraflar: Visual Photos

Kutlama

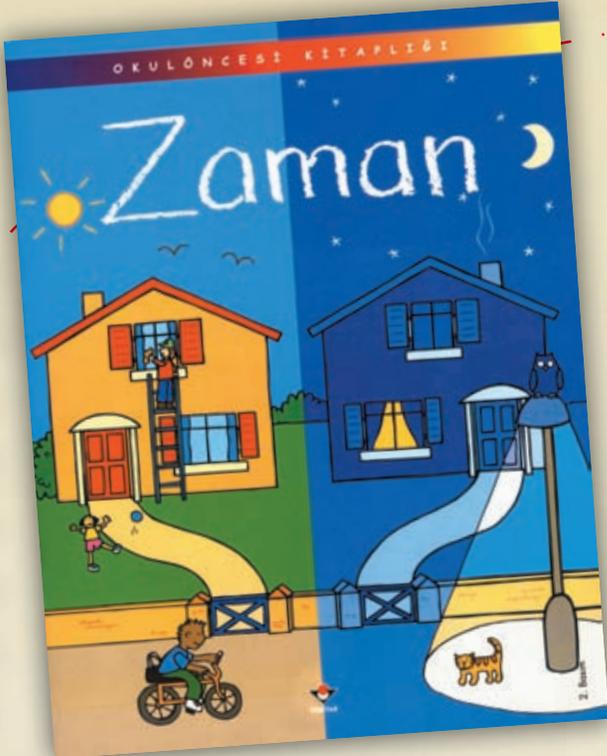
Dünya Astronomi Yılı

2009 yılı, Uluslararası Astronomi Birliği, UNESCO ve Birleşmiş Milletler öncülüğünde "Dünya Astronomi Yılı" olarak kabul edildi. 2009, Galileo Galilei'nin teleskopla yaptığı ilk gökyüzü gözleminin 400. yıldönümü!

Bugün, hem yeryüzünden hem de uzaydaki teleskoplarla gökyüzünün derinliklerini gözlemleyebiliyor, evreni giderek daha iyi tanıyoruz. Dünya Astronomi Yılı kutlamaları kapsamında 135 ülkede, her yaşta gökyüzü meraklılarına yönelik çeşitli etkinlikler düzenlenecek. 4 yaş üzeri çocukların düş güçlerini harekete geçiren bir eğitim programı olan "Evreni Anlayalım" ve "Dünya'dan Evrene Bakış" adlı fotoğraf sergileri bu etkinliklerden bazıları.

Ülkemizde gerçekleştirilecek 2009 Dünya Astronomi Yılı etkinlikleriyle ilgili bilgi almak için:

<http://www.astronomi2009.org/>
info@astronomi2009.org

Kitap

Zaman Kavramı

Zaman, küçük çocuklar için anlaşılması zor bir kavram. Çocuklar bu kavramı, çevrelerindeki değişimleri gözlemleyerek yavaş yavaş öğrenir. TÜBİTAK Erken Çocukluk Kitapları dizisinden yayımlanan bu kitap, çocukları zaman kavramıyla tanıştırıyor. Kitapta, değişim, gece ve gündüz, haftanın günleri, mevsimler ve saatle ilgili alıştırmalar bulunuyor. Kitabın arka kapağındaki tanıtım yazısı, şu tümceyle sona eriyor: "Eğitiminin ilk aşamasındaki çocuklar ve elbette anne babalar için...". 3 - 6 yaş grubu çocukları hedef alan "Zaman"ı, Jenny Tyler ve Robyn Gee yazmış, Graham Round resimlemiş; Sevil Kıvan Türkçeleştirmiş.